

В. І. Дяченко

Система ПРАВО. охоронних органів

Навчальний
посібник

1906-2006

До 100-річчя
Київського
національного
економічного
університету

ББК 67.9(4Укр)7
Д 99

Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено

Рецензенти:

П. В. Шумський, канд. юрид. наук, проф.
(Юридичний інститут Тернопільської академії народного господарства)
Л. В. Міхевич, ст. викл.
(Київський національний економічний університет)

Рекомендовано до друку Вченою радою КНЕУ
Протокол № 5 від 27.12.02

Д 99 **Дяченко В. І.**
Система правоохоронних органів: Навч. посіб. — К.: КНЕУ,
2003. — 320 с.
ISBN 966-574-540-9

У навчальному посібнику розглядається статус судових та правоохоронних органів і порядок їх формування. Значна увага приділяється дослідженню природи судової влади в Україні, розкривається зміст принципів правосуддя, аналізуються функції й повноваження суду, прокуратури, органів внутрішніх справ та інших правоохоронних органів.

Для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів України.

ББК 67.9(4Укр)7

Навчальне видання

ДЯЧЕНКО Валерій Іванович

СИСТЕМА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Навчальний посібник

Редактор *О. Цимбалюк*. Художник обкладинки *Т. Зяблицева*
Технічний редактор *Т. Піхота*. Коректор *Л. Гордієнко*. Верстка *Н. Коломісць*

Підп. до друку 10.10.03. Формат 60×84/16. Папір офсет. № 1.
Гарнітура Тип Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 18.6.
Обл.-вид. арк. 21,72. Наклад 1000 прим. Зам. № 03-2536.

Київський національний економічний університет
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, №235 від 07.11.2000)
03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1
Тел./факс (044) 458-00-66; 456-64-58
E-mail: publish@kneu.kiev.ua

ISBN 966-574-540-9

© В. І. Дяченко, 2003
© КНЕУ, 2003

785315

Передмова	5
Розділ I. Загальні положення правоохоронної, судової та правозахисної діяльності	7
Тема 1. Предмет, основні поняття, система та нормативні джерела навчальної дисципліни «Система правоохоронних органів в Україні». Її місце в системі інших юридичних дисциплін	7
§1. Поняття й завдання правоохоронної діяльності.	7
§2. Функції правоохоронної діяльності.	8
§3. Система й види правоохоронних органів в Україні.	11
§4. Предмет навчальної дисципліни «Система правоохоронних органів в Україні» та її місце в системі інших юридичних дисциплін	15
§5. Джерела навчальної дисципліни «Система правоохоронних органів в Україні»	18
Розділ II. Суд України.	20
Тема 2. Судова влада. Принципи правосуддя. Статус суддів. Вища рада юстиції	20
§1. Поняття судової влади	20
§2. Судова система України	22
§3. Ознаки й функції судової влади.	23
§4. Принципи правосуддя	28
§5. Поняття правового статусу судді	33
§6. Порядок визначення професійної придатності для зайняття посади судді	38
§7. Повноваження суддів загальних судів	43
§8. Особливості правового статусу суддів спеціалізованих судів	47
§9. Правовий статус суддів Конституційного Суду України ...	48

§10. Здійснення правосуддя виключно судами (професійними суддями)	51
§11. Законодавче забезпечення незалежності суддів. Обрання судді і припинення повноважень.	55
§12. Відповідальність судді.	66
§13. Суддівське самоврядування.	72
§14. Професійна етика судді.	77
§15. Вища рада юстиції.	81
Тема 3. Загальні суди України. Їхнє місце та роль у системі правоохоронних органів	90
Тема 4. Верховний Суд України. Господарський суд України. Конституційний Суд України	105
§1. Місце Верховного Суду України в судовій системі	105
§2. Судові палати. Президія Верховного Суду України.	108
§3. Господарський суд України. Історія становлення	111
§4. Принципи діяльності господарських судів в Україні	116
§5. Компетенція господарських судів в Україні	120
§6. Система господарських судів в Україні.	122
§7. Статус судді господарського суду України	127
§8. Конституційний Суд України	132
Розділ III. Правоохоронні та правозахисні органи України	149
Тема 5. Прокуратура України та її місце і роль у системі правоохоронних органів	149
§1. Історія становлення прокуратури	149
§2. Місце прокуратури в системі органів державної влади	152
§3. Правові засади діяльності та завдання органів прокуратури України	156
§4. Принципи організації та діяльності органів прокуратури	158
§5. Загальна характеристика основних функцій прокуратури	160
§6. Правове регулювання прокурорського нагляду в Україні	166
§7. Генеральний прокурор України.	168
§8. Колегії органів прокуратури. Система, структура та організація діяльності органів прокуратури	169
§9. Прокуратури Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя (на правах обласних). Прокуратури інших рівнів	172
§10. Кадри органів прокуратури	177

Тема 6. Міністерство внутрішніх справ та його органи. Органи попереднього розслідування	178
§1. Система органів внутрішніх справ України	178
§2. Органи попереднього розслідування	183
Тема 7. Міністерство юстиції України. Державна виконавча служба	188
§1. Міністерство юстиції — центральний орган виконавчої влади	188
§2. Органи юстиції України	196
§3. Поняття і значення виконавчого провадження	198
§4. Органи виконання рішень	201
§5. Особи, які беруть участь у виконавчому провадженні і залучаються до проведення виконавчих дій	208
§6. Підстави для виконання рішень Державної виконавчої служби	215
§7. Виконавчі документи	216
§8. Принципи виконавчого провадження	218
§9. Гарантії захисту прав та інтересів сторін і інших осіб у виконавчому провадженні	225
Тема 8. Адвокатура та нотаріат в Україні	227
§1. Адвокатура в Україні. Становлення і розвиток інституту адвокатури в Україні	227
§2. Місце адвокатури в демократичному суспільстві	234
§3. Принципи діяльності адвокатури	236
§4. Організаційні засади діяльності адвокатури	238
§5. Нотаріат в Україні. Поняття нотаріату	244
§6. Структура та повноваження нотаріальних органів	247
§7. Українська нотаріальна палата	253
Список використаної та рекомендованої літератури	254
Додатки	264